

Η ΕΥΠ ΔΙΝΕΙ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΤΑ ΔΕΛΤΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠ ΓΙΑ ΚΥΠΡΟ ΙΟΥΛΙΟ – ΑΥΓΟΥΣΤΟ 1974

Παρουσίαση της πρωτοβουλίας από τον Διοικητή

Οι επέτειοι, πέραν από κάθε άλλη χρησιμότητα που μπορεί να έχουν, συχνά λειτουργούν και ως αφορμή για ανάληψη από διάφορους φορείς, πρωτοβουλιών, που έχουν μια ιδιαίτερη σημασία, όχι μόνο σε σχέση με το μνημονευόμενο, μέσω της επετείου, γεγονός, αλλά, κυρίως, για τον ίδιο τον φορέα που παίρνει την πρωτοβουλία.

Μια τέτοια πρωτοβουλία θεωρώ ότι είναι αυτή που η ΕΥΠ παίρνει σήμερα.

Η εισβολή του τουρκικού στρατού στην Κύπρο, σε συνέχεια του πραξικοπήματος της Χούντας και η κατοχή έκτοτε του 37% της νήσου, η εκδίωξη από τις εστίες τους χιλιάδων ελληνοκυπρίων, το δράμα των αγνοουμένων, απετέλεσαν ένα εθνικό τραύμα για ολόκληρο τον ελληνισμό. Η συμπλήρωση 50 χρόνων από την Κυπριακή τραγωδία έχει ήδη προκαλέσει σειρά εκδηλώσεων, εκθέσεων, εκδόσεων, συζητήσεων, και έναν ευρύτερο επιστημονικό, αλλά και πολιτικό, αναλογισμό, πάνω στα δραματικά γεγονότα της εποχής, τα αίτιά τους, τις συνέπειές τους, τους πρωταγωνιστές των εξελίξεων, τις στρατιωτικές και διπλωματικές ενέργειες που τις καθόρισαν, ενώ έφερε στο προσκήνιο και εκατοντάδες προσωπικά βιώματα που στοιχειώνουν ακόμα όσους τα έζησαν, αλλά και τη συλλογική μας μνήμη.

Σε μια προσπάθεια να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση όσων συνέβησαν τότε, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών δίνει σήμερα στη δημοσιότητα το σύνολο των δελτίων πληροφοριών της περιόδου Ιουλίου Αυγούστου 1974, που το αρμόδιο τότε τμήμα της, συνέτασσε καθημερινά, αποτυπώνοντας τις εξελίξεις, όπως καταγράφονταν στη βάση των πληροφοριών που περιέρχονταν σε γνώση του. Πρόκειται δηλαδή για ένα ημερολόγιο εξελίξεων, που περιγράφει δράσεις, όχι της Υπηρεσίας, αλλά τρίτων, το οποίο, αποτελώντας ένα χαρακτηριστικό, ενιαίου ύφους και συγκεκριμένου σκοπού, συνολικό κείμενο, μπορεί να χρησιμεύσει, όχι μόνο σε ιστορικούς, αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο, για την άντληση πληροφοριών και συμπερασμάτων, σε σχέση με το τι συνέβη τους δυο αυτούς, κρίσιμους για όλον τον Ελληνισμό, μήνες και γιατί. Παρά δε τον, επιλεκτικό, στεγνό, ή ψυχρά υπηρεσιακό τρόπο γραφής, που αντανακλά βεβαίως και τα ισχύοντα στη δεδομένη συγκυρία στην Υπηρεσία, δημιουργεί, νομίζω σε κάθε αναγνώστη που θα έρθει σε επαφή με το περιγραφόμενο χρονικό γεγονότων, ένα πλήθος συναισθημάτων.

Είναι η πρώτη φορά που η ΕΥΠ προβαίνει σε μια τέτοιου είδους πρωτοβουλία, δίνοντας στη δημοσιότητα τμήματα του αρχείου της. Θεωρήσαμε ότι η χρονική συγκυρία είναι κατάλληλη. Καθώς δε, το υπάρχον νομικό πλαίσιο δίνει το δικαίωμα στην Υπηρεσία να απελευθερώσει, με συγκεκριμένη, αναλυτικά περιγραφόμενη διαδικασία, επιλεγμένα έγγραφα της, με την προϋπόθεση να έχουν συμπληρωθεί 50 χρόνια από τότε που συντάχθηκαν, και πλέον, από τα γεγονότα της Κύπρου, έχουν μεσολαβήσει ακριβώς 50 χρόνια, κρίναμε σκόπιμο να συμβάλουμε κι εμείς, με υλικό που μπορεί να δημοσιοποιηθεί, στο δημόσιο διάλογο, για γεγονότα τα οποία ακόμα απασχολούν έντονα την κοινωνία μας, σε Ελλάδα και Κύπρο, που άλλωστε, ακόμα και σήμερα, υφίστανται τις συνέπειες των τότε εξελίξεων.

Τα 50 χρόνια είναι αρκετά μεγάλο και για αυτό αρκετά ασφαλές, χρονικό διάστημα, που, αν δεν επιβάλλει, σίγουρα επιτρέπει να κοιτάξεις πίσω, σε μια άσκηση εθνικής, αλλά και υπηρεσιακής αυτογνωσίας. Με αυτό το σκεπτικό, η Υπηρεσία μας, μετά από αυτό το πρώτο βήμα που κάνει, για δημοσιοποίηση του αρχείου της, προτίθεται να συνεχίσει και με άλλες αντίστοιχες πρωτοβουλίες, που θα δώσουν της ευκαιρία σε ιστορικούς, αλλά και στον λαό μας να συνεκτιμήσει και την οπτική γωνιά της Υπηρεσίας, με τα τότε χαρακτηριστικά της, στη μελέτη ακόμα και «δύσκολων», «αμφιλεγόμενων», ή και «σκοτεινών» στιγμών και περιόδων της ιστορίας μας.

Θέλω με την ευκαιρία να ευχαριστήσω την Υπηρεσία Ιστορικού Αρχείου και Μουσείου της Υπηρεσίας, που συγκέντρωσε και ψηφιοποίησε τα δελτία πληροφοριών και την Επιτροπή Αποχαρακτηρισμού, που ανέλαβε να μελετήσει και να αποφανθεί για το υλικό που μπορεί να δημοσιοποιηθεί. Θέλω όμως, κυρίως, να ευχαριστήσω τον καθηγητή του ΕΚΠΑ κ Ευάνθη Χατζηβασιλείου, που αγκάλιασε από την αρχή το εγχείρημα αυτό και που, με την τεράστια εμπειρία και τεχνογνωσία του, αλλά και την επιστημονική του κατάρτιση και εξειδίκευση στο θέμα, βοήθησε καθοριστικά στην σημερινή εξέλιξη, την οποία θεωρώ ιδιαίτερα σημαντική, τόσο για τη ΕΥΠ, όσο και για την μελέτη μιας περιόδου, που τα τραύματα που άνοιξε, ακόμα δεν έχουν κλείσει.

Θεμιστοκλής Δεμίρης